

**DE SCHOOL VAN DE TOEKOMST,
VOOR KINDEREN VAN 2 TOT 18 JAAR**

**CONGRES CNV SCHOOLLEIDERS
4 NOVEMBER 2010, DUIVEN**

Inloop vanaf 9.30 uur, aanvang 10.00 uur, eindtijd 16.15 uur
Hotel Duiven bij Arnhem A12, Impuls 2, 6921 RK Duiven

Dit congres wordt mede mogelijk gemaakt door Loyalis, partner van CNV Onderwijs

Loyalis

Je leeft, je verandert. Loyalis verandert met je mee.

Voorwoord

Hierbij treft u onze brochure voor het CNV Schoolleiders congres aan. *De school van de toekomst*, voor kinderen van 2 tot 18 jaar, is het thema van deze dag. Niet voor niets gekozen. Het onderwijs is in beweging, we moeten ons (en naar wij hopen doet de politiek dat ook) richten op de nabije toekomst. Vaak behelst de toekomst (althans voor politici) een periode van maximaal vier jaar. Daar is het onderwijs niet bij gebaat. Je moet de stip aan de horizon verleggen naar zeker tien tot vijftien jaar, opdat scholen en instellingen de kans krijgen op een rustige manier aan die toekomst te werken. We hebben al heel wat gesproken met elkaar over de Brede School, een samenwerkingsverband tussen Kinderopvang en Onderwijs. Er is een Taskforce Kinderopvang en Onderwijs o.l.v. Ina Brouwer geweest, met als doel een ieder (en vooral de overheid) te overtuigen dat er het één en ander moet gebeuren om de kinderen vanaf ongeveer 2 jaar te helpen in hun ontwikkeling naar volwassenheid. Een doorgaande lijn in de aanpak is van wezenlijk belang. Maar het houdt niet op bij de twaalfjarige leeftijd. De CITO-eindtoets wordt veelal gezien als cruciale factor bij de keuze voor het voortgezet onderwijs. Van een goede doorgaande lijn (bijvoorbeeld het leerlingvolgsysteem) is nauwelijks sprake. Veel wordt dubbel of over gedaan. Daarom ook onze keuze: voor kinderen van 2 tot 18 jaar. Wat zou het mooi zijn als CNV Schoolleiders bruggen zou kunnen slaan. Dat moet kunnen, want sinds januari 2010 zijn directies van VO, BVE en MBO toegetreden tot onze organisatie. Daar zijn we blij mee. Dit is het eerste congres voor deze groepen samen. En...samen sta je sterk. In deze brochure kunt u zien welke masterclasses wij voor u hebben georganiseerd. In DIRECT (ons vakblad voor de schoolleider) van september/begin oktober kunt u nader kennis maken met de leiders van de masterclasses. Het wordt ongetwijfeld een zeer inspirerende dag, waar naast veel informatie (denk ook maar eens aan onze onderwijsmarkt ter plaatse) ook ruime aandacht voor de ontmoeting met elkaar mogelijk zal zijn. Ik hoop velen van u te mogen begroeten op 4 november a.s. in Hotel Duiven bij Arnhem A-12 te Duiven.

Harry Blume,
voorzitter CNV Schoolleiders

CNV Schoolleiders verspreidt regelmatig e-zines voor directieleden in het primair, voortgezet onderwijs en het MBO. Wilt u ook deze e-zines ontvangen? Stuur dan een e-mail met uw lidnummer naar evbaarle@cnvo.nl.

Algemene informatie

U kunt tijdens het congres na de algemene inleiding aan 2 masterclasses deelnemen. Als u aan deze 3 programma-onderdelen heeft deelgenomen, ontvangt u aan het einde van de congresdag een certificaat van deelname, dat u in het kader van uw deskundigheidsbevordering kunt gebruiken.

Tijdens het congres heeft u ook de gelegenheid om de informatiemarkt te bezoeken, waarbij ook een "vakbondsloket" is ingericht. Hier kunt u terecht met algemene vragen over rechtspositie, de cao en medezeggenschap.

Het congres wordt afgesloten door Perikel, een cabaretgroep bestaande uit mannen en vrouwen die betrokken zijn bij het basisonderwijs. Gepokt en gemazeld door de schoolpraktijk van alledag weten ze dat daarbij normaal gesproken niet veel te lachen valt. Of toch?

Uit het vrolijke programma blijkt dat er genoeg humor te vinden is. Ook dat er genoeg te zingen valt. En dat doet Perikel graag en goed. Veel vrolijkheid, maar daaronder een tot nadenken stemmende visie op wat er gaande is op de Nederlandse scholen.

Locatie

Het congres vindt plaats in Hotel Duiven, in Arnhem. Hotel Duiven biedt de mogelijkheid om tegen een gereduceerde prijs de avond vóór het congres te overnachten.

Het hotel is ook goed bereikbaar per openbaar vervoer. Hotel Duiven zorgt voor vervoer op de congresdag van station Arnhem naar hotel Duiven (en terug).

Informatie over treintijden vindt u op www.cnvs.nl

Programma

- 10.00 uur > opening, plenaire inleiding
- 11.00 uur > pauze met koffie en thee en bezoek informatiemarkt
- 11.30 uur > masterclasses 1^e ronde
- 12.45 uur > lunch en bezoek informatiemarkt
- 14.00 uur > masterclasses 2^e ronde
- 15.15 uur > pauze met koffie en thee en bezoek informatiemarkt
- 15.30 uur > cabaret Perikel
- 16.15 uur > afsluiting, borrel en uitreiking certificaten

Plenaire inleiding

Leiding geven aan een lerende school in een kennissamenleving door Hubert Coonen, Hoogleraar Innovatiemanagement OUN

Masterclasses in de ochtend:

- 1 > Omgaan met diversiteit (voor PO en VO) door Arie de Bruin, Kind en onderwijs
- 2 > Vroeg vreemde talen onderwijs (voor PO) door Elly Deelder en Marleen Dermout, Europees platform
- 3 > HRM: Werken met het VIP-model (voor PO en VO) door Myriam Lieskamp, CNV Onderwijs
- 4 > Van brede school naar integraal kindcentrum (voor PO) door Peter Vereijken, Stichting Brede School
- 5 > Tweetalig onderwijs: excelleren op ieder niveau (voor VO) door Ineke Swaan, Europees Platform

Masterclasses in de middag:

- 6 > Verbetermanagement: werken aan continue verbetering in de groep (voor PO) door Marijke Broer-Bos, Klasse training en advies
- 7 > Doorlopende leerlijnen en vroeg- en voorschoolse educatie (voor PO), door Dré van Dongen, Inspectie van het Onderwijs
- 8 > Vroeg of laat; niet meer omschakelen (voor PO en VO) door Klaas Doorlag, APS
- 9 > De school van de toekomst gezien vanuit passend onderwijs (PO en VO), door Henk Keesenberg, Passend Onderwijs
- 10 > Het kind is de spiegel van de kwaliteit van de leraar (voor PO en VO), door Rikus Renting, PCOU

Masterclasses gedurende gehele dag (ochtend en middag):

- 11 > Vitaliteitmanagement (voor PO en VO) door prof. dr. Tinka van Vuuren, OU/Loyalis Kennis en Consult

Plenaire inleiding

Leiding geven aan een lerende school in een kennissamenleving

Hubert Coonen, Hoogleraar Innovatiemanagement OUN

In de afgelopen jaren is vanwege de oprukkende economische problematiek in ons land en in grote delen van Europa het besef doorgedrongen dat we het in de toekomst vooral moet hebben van een hoogopgeleide bevolking. We spreken inmiddels, alsof het de gewoonste zaak van de wereld is, over een kennissamenleving en een kennis-economie. Rondom talent en excellentie worden tal van programma's ontworpen om zeker te stellen dat we de boot niet gaan missen. De onderwijscultuur transfereert naar opbrengstgericht onderwijs en op wetenschappelijk evidentie gefundeerde onderwijsinnovatie. Voor leraren, onderwijsondersteuners en schoolleiders worden beroepsprofielen en bekwaamheidseisen ontwikkeld die aangeven waar deze professionals in moeten uitblinken en waar we ze publiek op kunnen aanspreken. Autonomie is verdrongen door verantwoording. Om al deze ambities te kunnen realiseren is de laatste tijd veel aandacht uitgegaan naar de lerende school, de lerende organisatie en daarbinnen de lerende leraar. Nederland schrijft geschiedenis door weer te willen investeren in de kwaliteit en ontwikkeling van de leraren, de onderwijs-experts die uiteindelijk de instrumenten in handen hebben om te bevorderen dat we alles uit onze jeugd halen wat er in zit. Dat instrumentarium is breed. Het betreft vakkennis, onderwijskundige- en didactische kennis en bekwaamheid, maar ook communicatieve en pedagogische vermogens om bij de jeugdcultuur aansluiting te krijgen. Het beroep van leraar is uitermate complex en veeleisend en vraagt om een loopbaanlange investering in de kwaliteit van uitoefening van deze functie. Een voor-spelbare platte carrière van 40 jaar in het onderwijs gaat verdwijnen. De beroepsuit-oefening zal onderscheiden fasen kennen zoals de leraar in opleiding, de beginnende leraar, de ervaren senior leraar en de expert leraar. Kwalitatieve verschillen tussen leraren zullen worden erkend. De school wordt ook voor leraren een dynamische leeromgeving.

Om aan deze ontwikkeling op een goede manier leiding te geven zijn krachtige, inspirerende en erudiete schoolleiders nodig. Hierbij gaat het niet langer alleen om onderwijskundig leiderschap. In de managementliteratuur duiken begrippen op als integraal personeelbeleid, Human Resources Management, Vitaliteitsmanagement, Competentiemanagement en Coachend of Participerend Leiderschap. Al deze begrippen verwijzen naar de bekwaamheden van mensen die in de schoolorganisatie een sleutelrol vervullen om professionals te laten samenwerken, zich individueel en in teamverband te ontwikkelen en als team verantwoordelijkheid te nemen voor de kwaliteit van het onderwijs. Die aansturing is geen kleinigheid. Het leiden van een school is een vak dat hoge eisen stelt aan de mensen die dat uitoefenen. Om aan die eisen te voldoen, is ook een lerende schoolleider in de school van nu niet meer weg te denken.

1 > Arie de Bruin, voorzitter CvB van Kind en Onderwijs Rotterdam
Omgaan met diversiteit (voor po en vo)
Wereldkinderen op wereldscholen in een wereldstad

De huidige samenleving kenmerkt zich door een grote culturele diversiteit. In een stad als Rotterdam is "the global world" in alle gradaties vertegenwoordigd. Vele nationaliteiten, etnische groeperingen, religieuze tradities en culturele verschillen zijn te vinden in het Rotterdamse onderwijs.

Arie de Bruin vertelt vanuit zijn ervaringen als leerkracht, directeur, lerarenopleider en voorzitter van het College van Bestuur van de stichting Kind en Onderwijs hoe in het Rotterdamse onderwijs ingespeeld wordt op deze werkelijkheid.

De consequenties beperken zich niet tot NT2-onderwijs. Op velerlei terrein worden nieuwe keuzes gemaakt en krijgt het onderwijs een extra dimensie. Enkele vraagstukken die aan de orde zullen komen:

- > Vormt het schoolteam een afspiegeling van deze stad of bestaat het uit blanke forensen uit de eenvormige Vinexwijk buiten de stad?
- > Hoe worden leerkrachten opgeleid voor deze onderwijsrealiteit?
- > Welk benoemingsbeleid hanteer je als christelijke school? Kunnen er op een school waar de leerlingenpopulatie voor 70% uit islamitische kinderen bestaat ook islamitische leerkrachten benoemd worden?
- > Speerpunten uit het Rotterdamse Onderwijsbeleid:
 - taalbeleid,
 - integratie en burgerschap,
 - brede scholen met verlengd dagarrangement.
- > Hoe krijgt interreligieus onderwijs vorm in de dagelijkse praktijk?
- > Talentontwikkeling: geen achterstand, maar een voorsprong! Het denken in achterstanden creëert diezelfde achterstanden. Hoe kun je dit proces keren?

De ervaringen en voorbeelden die aan de orde komen in deze masterclass komen voornamelijk uit het PO, maar het nadenken over de consequenties van diversiteit voor het onderwijs zijn zeker ook van belang voor mensen uit het VO.

2 > Elly Deelder en Marleen Dermout, Europees platform
Vroeg vreemde talen onderwijs (voor po)
Maak kennis met vroeg Engels

Vtvo (vroeg vreemdetalenonderwijs) Engels vanaf de kleuters wordt steeds populairder op Nederlandse basisscholen. Vtvo wil zeggen dat scholen hun leerlingen extra uren Engels (meestal vanaf groep 1) onderwijzen of een andere moderne vreemde taal, zoals Duits of Frans. Op een groeiend aantal scholen in Nederland wordt al op de kleuterschool een vreemde taal aangeboden. Dit levert de kinderen vele voordelen op.

Omdat de kinderen spelenderwijs in aanraking komen met een vreemde taal, krijgen ze plezier in het leren van talen. Kleuters vinden het leren van een andere taal erg leuk en spannend en ze zijn vaak heel enthousiast. "Juf, wanneer hebben we weer Engels?" Dat is zeker voor later een belangrijk voordeel. En natuurlijk bereiken ze makkelijker het niveau van een "near native speaker". Jonge kinderen pikken grammaticale structuren vanzelf op en hebben nog geen moeite met het uitspreken van bepaalde klanken. Daarnaast zijn ze nog niet bang om fouten te maken bij het spreken.

Bovendien is vtvo ontzettend belangrijk voor de doorgaande leerlijn. Een kind dat op de basisschool al vroeg een vreemde taal heeft geleerd, heeft een voorsprong; een kind dat vtvo heeft gevolgd zal het tempo van de taallessen op de middelbare school beter kunnen bijhouden en zal zijn kennis van de taal sneller kunnen uitbreiden.

Spelenderwijs leren staat voorop. Bijvoorbeeld met verhalen, liedjes, en allerlei spellen en activiteiten, waarbij men gebruik maakt van het natuurlijke vermogen van kinderen om een taal als

vanzelf op te pikken. Jonge kinderen leren de vreemde taal niet door rijtjes woorden te leren uit een boekje, maar door het op een *natuurlijke* manier te gebruiken in de les met behulp van spelletjes en liedjes over alledaagse onderwerpen.

Wilt u ook gebruik maken van deze vermogens van jonge kinderen om al spelenderwijs een vreemde taal te leren? In deze masterclass informeren we u uitgebreid over het waarom en hoe van vroeg Engels. Daarnaast krijgt u tips over scholing, lesmateriaal, onderzoek, subsidies en doet u enkele praktische ideeën op om in de les toe te passen.

3 > Myriam Lieskamp, CNV Onderwijs Werken met het VIP-model (voor po en vo) De leraar als sleutel tot succes

In deze workshop kijken we naar de school van de toekomst. In deze school werken leraren, onderwijsondersteuners en de schoolleider samen om het beste uit alle leerlingen te halen. Professionele leraren zijn daarbij de sleutel tot succes. Maar wanneer ben je nu een professionele leraar? De kerntaak van een leraar is het verzorgen van goed onderwijs. In deze masterclass maakt u kennis met het VIPmodel. Dit is ontwikkeld door het onderzoeksinstituut ITS, verbonden aan de Radboud universiteit van Nijmegen. Het VIP model omvat drie basisdimensies: vakkennis, interventies en persoon. Hierop concentreren we ons. Andere aspecten, die ook van belang zijn, laten we in de masterclass buiten beschouwing.

Na behandeling van het VIP-model, onderzoeken we welke HRM activiteiten een schoolleider kan ontplooiën zodat leraren op deze drie basisdimensies gaan excelleren. Daarbij kijken we naar de interpersoonlijke leiderschapsvaardigheden die nodig zijn bij de schoolleider, maar ook naar concrete HRM instrumenten die

ingezet zouden kunnen worden. Uiteraard wordt in deze masterclass alles ingebed in de actuele ontwikkelingen rondom het professioneel statuut, het lerarenregister en de professionalisering van leraren. De schoolleider heeft een actieve rol in deze driehoek van beleid!

De masterclass zal een hoog interactief karakter hebben.

4 > Peter Vereijken, bestuurder/adviseur van Stichting Brede School Nederland Van Brede School naar Integraal Kindcentrum (po)

Brede Scholen bestaan in zijn algemeenheid zo'n kleine 20 jaar. Ooit begonnen om onderwijsachterstanden aan te pakken door rondom een school, "hulptroepen" te organiseren om onderwijs – zorg – welzijn – aandacht voor ouders beter op elkaar af te stemmen. De school centraal en de andere partners daaromheen gedrapeerd. Ook de autonomie en de eigen bedrijfsvoering van alle Brede School stonden buiten kijf. Met de verplichte invoering per augustus 2007 van "dagarrangementen" (motie Van Aertsen-Bos) en de alsmaar blijvende groei van de kinderopvang gingen en gaan de belangen verschuiven. Als daar ook nog eens krimp van het onderwijs door ontgroening bij komt, worden partners uitgedaagd om, naast inhoudelijke motieven, te zoeken naar andere constructen, andere schooltijden, een andere en meer integrale aanpak.

November 2009 lanceerde de toenmalige staatssecretaris Sharon Dijksma "het integraal kindcentrum". Alle kinderen van 2,5 tot 12 jaar 5 dagen per week van 08.00 tot 18.00 uur een uitdagend ontwikkelingsarrangement, waar onderwijs, opvang, zorg, welzijn, sport, cultuur en vrije tijd aan de hand van één didactisch en pedagogisch plan thuisnabij aangeboden wordt. Dat alles niet vanuit een netwerkstructuur, maar door één organisatie, één aanbieder, één werkgever, met één integraal manager en met één CAO. Inmiddels heeft de taskforce onderwijs – kinderopvang ook een dergelijke visie gepresenteerd en lijken steeds meer neuzen die kant op te wijzen. Daar over praten is één, daar over eens zijn is belangrijk, het nader onderzoeken en verder uitwerken in operationeel beleid is nu aan de orde. Politiek draagvlak is er zeker, de onderwijsstrategen opteren ook voor stelseloverstijgende innovatie. Nu zijn wij, het veld, aan de beurt.

In de masterclass worden de proces- en projectstappen van Brede School naar Integraal Kindcentrum geanalyseerd en voorzien van concrete handvatten in plaats van "been op het pad". Dus geen extrapoleren van de dagelijkse praktijk, maar eerst de maatschappelijke, sociaal culturele en demografische realiteit van 2015 - 2020 met elkaar vaststellen en dan vanuit die toekomstige eis = realiteit, plannen invullen voor 2011 - 2012. Dus vanuit de toekomst terug in de tijd van nu. Aan de orde komen: procesaanpak, draagvlak voor interne verandering, partnerkeuze, pedagogische en didactische aanpak, bedrijfsvoering en haal- en werkbare constructen.

5 > Ineke Swaan, tto-medewerker Europees Platform Tweetalig onderwijs: excelleren op ieder niveau (vo)

Tweetalig onderwijs (tto) is een onderwijsvernieuwing die Nederland op grote schaal veroverd. Er zijn inmiddels meer dan 110 scholen met een tweetalige vwo-afdeling, maar ook het vmbo voert in grote getale een tweetalige stroom in. Deze masterclass gaat in op de kenmerken van tweetalig onderwijs, in het bijzonder op de didactiek van *Content and Language Integrated Learning* (CLIL), die aan dit onderwijstype ten grondslag ligt. Daarnaast komt expliciet de kwaliteitsborging van tto aan de orde. Vragen en ideeën van deelnemers zullen startpunt zijn van de discussie.

6 > Marijke Broer-Bos, trainer in verbetermanagement Klasse training en advies

Werken aan continue verbetering in de groep (voor po) Werken aan resultaten in het klaslokaal

Het gebruik van een datamuur op school- of bestuursniveau zien we steeds vaker in het onderwijs. Hiermee worden de resultaten van het onderwijs gevolgd. Maar wat te doen als bepaalde gebieden in een rood vlak terecht komen? Met het invoeren van een datamuur is de slag naar verhogen van de resultaten op de werkvloer nog niet gelegd. Want... als het

werkelijk aankomt op het continu verbeteren van ons onderwijs moeten we in het klaslokaal zijn, omdat werkelijke vooruitgang staat of valt met de motivatie en betrokkenheid van leerlingen in de groep.

In deze masterclass, waar vooral de praktijkvoorbeelden aan bod komen, krijgt u een beeld hoe het werken aan resultaten vertaald kan worden van een school- of bovenscholings niveau naar het niveau van de groepen. Dit gebeurt o.a. door de groepen aan het begin van het jaar een groepsmissie te laten formuleren en gedurende het jaar te werken met duidelijke doelen, SMART geformuleerd.

Op het databord achter in de groep hangen de grafieken van de gemiddelde groepsresultaten. In het persoonlijke portfolio van de leerlingen houden zij hun eigen

grafieken bij met daarop voor iedereen een aan het groepsgemiddelde aangepast persoonlijk leerdoel. Zo is het voor ieder kind mogelijk stimulerende resultaten te boeken, maar ontstaat er tegelijkertijd een groepsgevoel om het gestelde doel met elkaar te bereiken.

“Door de leerlingen zo te betrekken bij de gestelde verwachtingen ontstaat een ongelooflijke betrokkenheid, die zich vertaalt in snel stijgende resultaten”, aldus Jan Steeghs, directeur van basisscholen De Wissel en Dr. Poels.

7 > Dré van Dongen, landelijk projectleider VVE Inspectie van het Onderwijs

Doorlopende leerlijnen en vroeg- en voorschoolse educatie

Toezicht op VVE door de onderwijsinspectie

In 2010 wordt de OKE-wet van kracht. In deze wet staat dat de onderwijsinspectie toezicht gaat uitvoeren op de voorschoolse educatie. In concreto houdt dit in: toezicht op

- > de kwaliteit van VVE in de voorscholen: de VVE- peuterspeelzalen en -kinderdagverblijven;
- > de kwaliteit van VVE in de vroegscholen: de groepen 1-2 van de bijbehorende basisscholen.

In 2007 (en later) zijn de vier grote steden al beoordeeld door de onderwijsinspectie (zie www.onderwijsinspectie.nl voor de rapporten), en inmiddels is de inspectie al bij enkele G27-gemeenten aan het werk. Het is de bedoeling om in 2010 ook in de andere G27 aan de slag te gaan.

Voor wie meer wil weten over het zgn. toezichtkader dat de onderwijsinspectie gebruikt: zie <http://vweb.isapi.nl>. Gebruikersnaam: vversterk Wachtwoord: vversterk.

De manier van werken bij het toezicht op VVE door de onderwijsinspectie is de volgende:

1. Eerst wordt een beeld geschetst van het VVE-beleid in de gemeente. Dat gebeurt op basis van allerlei gemeentelijke notities en door gesprekken te voeren met de gemeente, de schoolbesturen en de peuterspeelzaal- en kinderopvangorganisaties.
2. Vervolgens is er een nadere introductie en een gelegenheid tot vragen en opmerkingen over de manier van werken van de onderwijsinspectie. Dat zal waarschijnlijk gekoppeld worden aan een LEA-overleg.
3. En dan beginnen de locatiebeoordelingen.
Er wordt in overleg met de gemeente een planning gemaakt, waarbij het de

bedoeling is om in een overzienbare periode alle VVE-locaties in de stad te beoordelen. Dat is de zgn. bestandsopname.

Per locatie wordt zowel naar de voorschool als naar de vroegschool gekeken. Zo'n onderzoek duurt doorgaans een dag: de ochtend bij de voorschool en de middag bij de vroegschool, en daar 'tussendoor' gesprekken met ouders, de leidsters, de IB-er, enz.

Van elke locatie (dus: de voor- en de vroegschool samen) wordt een rapport gemaakt. Het rapport gaat naar de voor- en de vroegschool die er opmerkingen bij kunnen maken. Daarna wordt het rapport vastgesteld. In overleg met de

gemeente worden afspraken gemaakt over de wijze van publiceren ervan.

4. Tot slot wordt een overkoepelend rapport gemaakt van het totaalbeeld van VVE in één stad. Mede op basis van dit rapport worden vervolgens afspraken gemaakt tussen de gemeente en de onderwijsinspectie over het vervolg van het toezicht op VVE na de bestandsopname. Dit zal signaalgestuurd toezicht zijn, d.w.z. gericht toezicht bij bepaalde locaties, over bepaalde VVE-thematieken, enz.

8 > Klaas Doorlag, APS Vroeg of laat (voor po en vo) Niet meer omschakelen

Leerlingen die overstappen van po naar vo gaan niet alleen naar een ander school, maar ook naar een ander onderwijssysteem. Dat doen leerlingen ook nog allemaal op hetzelfde moment op 12-jarige leeftijd. Dat is niet zo logisch als je redeneert vanuit de ontwikkeling van kinderen. De vraag is dan ook hoe je onderwijs inricht waarbij de ontwikkeling van de leerlingen boven het schoolsysteem gaat en waarbij je recht doet aan de verschillen die er nu eenmaal zijn tussen kinderen.

In de APS R&D 'leerlingen leren samen in groep 7,8 en 1,2' is nagedacht over de manier waarop een doorlopende ontwikkeling van kinderen in de leeftijd tussen 10 en 14 jaar gerealiseerd kan worden. Het boekje 'Niet meer omschakelen' gaat over deze kwestie.

Aan de hand hiervan willen we in de masterclass samen met de deelnemers verkennen hoe je een samenwerking tussen po en vo in je eigen situatie kunt realiseren en geven we voorbeelden vanuit een initiatief. De masterclass wordt

verzorgd door Klaas Doorlag samen met een schoolleider van een voorlopende praktijk.

9 > Henk Keesenberg, Passend Onderwijs De school van de toekomst gezien vanuit passend onderwijs (po en vo) Waar gaat het heen

In zijn masterclass zal Henk Keesenberg ingaan op de situatie van een school in 2015: passend onderwijs is wettelijk verankerd en er is een referentiekader van de sectororganisaties (PO Raad en VO Raad).

Ziet de school, of liever gezegd de klas er nu anders uit? Verschijnt er elke dag een busje voor de reguliere school met extra leerlingen met ingewikkelde onderwijsvragen? Is het schoolbestuur wel bezig met een scholingsagenda? Of.....?

10 > Rikus Renting, PCOU Het kind is de spiegel van de kwaliteit van de leraar (voor po en vo)

Eind 2008 verscheen: "Visible Learning, a synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement" van de Nieuw-Zeelandse prof. dr. John Hattie. Hij benoemt kritische factoren om te beoordelen of er sprake is van goed onderwijs. Worden de leerlingen in voldoende mate intellectueel uitgedaagd zich te ontwikkelen? En worden die ontwikkelingen strikt en consequent gevolgd door de leraar? Vormen de leerprestaties van de leerlingen het uitgangspunt om telkens met behulp van het geven van goede feedback de leerlingen tot het leveren van hogere leerprestaties en zelfverwerkelijking uit te dagen?

Een goede leerkracht is in staat om onuitputtelijk alternatieve leerstrategieën in te zetten tot het door leraar en leerling gewenste resultaat is bereikt. Eigenlijk "oud nieuws". Maar het onderzoek van John Hattie bevestigt de enorme impact van uitdaging en van het stellen van doelen. Veel docenten lijken bang om hun leerlingen te overvragen en daarom hakken ze de leerstof op in te kleine "behepbare brokjes", terwijl blijkt dat leerlingen juist meer leren als ze worden uitgedaagd. Natuurlijk moet de uitdaging ook weer niet zo groot zijn dat die ontmoedigend werkt. Het stellen van eigen doelen werkt motiverend voor leerlingen, maar zij hebben ondersteuning nodig bij het aanleren van deze vaardigheid. Onlosmakelijk verbonden aan uitdagende doelen is het geven van feedback. En tot slot is het heel belangrijk om succescriteria

duidelijk te benoemen: leg leerlingen uit hoe het er uitziet als het goed gaat. Het tonen van uitgewerkte voorbeelden verhoogt het leereffect bijvoorbeeld enorm. Kortom, excellent onderwijs biedt de leerlingen uitdagende taken met veel, zinvolle feedback en duidelijke criteria voor een succesvol resultaat. Het is voor docenten de kunst om door de ogen van de leerlingen te kunnen zien wat leren is. En om zoveel mogelijk alternatieve leerstrategieën paraat te hebben. Als bij een bepaalde leerling de ene strategie niet werkt, dan moet je een volgende proberen. Goed onderwijs zorgt ervoor dat kinderen boven zichzelf uitstijgen, dat het ze lukt om hun eigen verwachtingen te overtreffen. Hierdoor rust je de leerlingen toe om een leven lang geïnspireerd te leven en te leren, en om in het leven zelf weer een bijdrage te leveren aan het leren en de ontwikkeling van anderen. In de leerlingen weerspiegelt zich de kwaliteit van de leraar. In deze masterclass zoeken we naar het antwoord op de vraag of en op welke wijze leraren hun spiegelbeeld (kunnen) beïnvloeden.

11 > Prof. dr. Tinka van Vuuren OU/Loyalis Kennis en Consult Vitaliteitmanagement (voor PO en VO)

Nederland vergrijst. Werknemers dienen steeds langer door te werken. Vitaliteitmanagement kan hieraan bijdragen. Onder vitaliteitmanagement wordt verstaan de activiteiten die werkgevers ontplooiën om hun werknemers te stimuleren tot gezond langer doorwerken en het behouden van plezier in het werk. Vitaliteitmanagement kijkt vanuit een positieve invalshoek. Hierin wordt de lijn gevolgd van de positieve psychologie: positief functioneren in organisaties staat centraal met de nadruk op verbetering en optimalisatie van de gezondheid en duurzame inzetbaarheid van werknemers. Dit in tegenstelling tot de eerdere negatieve invalshoek in het denken over arbeid en gezondheid. Bij deze invalshoek die vele jaren gangbaar is (geweest), stond vooral het voorkómen van ongezondheid, in plaats van het bevorderen van gezondheid centraal. In deze workshop komen de volgende vragen aan bod:

- > Wat is vitaliteit?
- > Wat is het verband tussen vitaliteit en leeftijd?
- > Hoe is de fysieke en psychische gezondheid van jongeren en ouderen?
- > Waarom is beleid gericht op vitaliteit noodzakelijk?
- > Welk beleid gericht op vitaliteit is het beste?
- > Hoe staan werknemers tegenover interventies gericht op vitaliteit?
- > Wat is de rol van de schoolleider hierbij?
- > Wat is het belang van een goed financieel vangnet voor vitaliteitmanagement?

Aanmelden

U kunt zich aanmelden als deelnemer aan dit congres via www.cnvs.nl. Bij uw aanmelding kunt u aangeven welke 2 masterclasses u wilt volgen. Bij de indeling houden we zoveel mogelijk rekening met de door u aangegeven voorkeuren. Aanmelden kan tot 15 oktober.

Leden van CNV Schoolleiders en CNV Onderwijs betalen € 75, niet-leden € 195. Als u zich aanmeldt met één of meer collega's krijgen u en uw collega(s) 25% korting op de inschrijvingsprijs voor leden of voor niet-leden!

Voor informatie kunt u contact opnemen met CNV Onderwijs Academie, 030 751 1747 of via scholing@cnvo.nl.

Colofon

Tekst: CNV Onderwijs • Vormgeving: Gerritsma Vormgeving, Leiden • Fotografie: Mirjam van der Hoek, Rotterdam / Jan van der Stouwe •
Drukwerk: Drukkerij Brummelkamp, Hoofddorp